

Posudek vedoucího diplomové práce katedra pedagogiky FF UK v Praze

Jméno a příjmení studentky: Markéta Pelzová
Název práce: Morální rozměr estetické zkušenosti
Vedoucí práce: PhDr. Martin Strouhal, Ph.D.
Oponent práce: doc. PhDr. Jaroslav Kořa

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 69
Počet stránek příloh: 0
Počet titulů v seznamu literatury: 38

1	2	3	4
---	---	---	---

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (dodržování pravopisné normy, stylistické schopnosti, zvládnutí odborných výrazů)

x			
---	--	--	--

Zacházení s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení citačních norem)

	x		
--	---	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

x			
---	--	--	--

Metody práce

Vhodnost použitých metod

x			
---	--	--	--

Využití výzkumných empirických metod

--	--	--	--

Využití praktických zkušeností

--	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce, originalita)

x			
---	--	--	--

Naplnění cílů práce

x			
---	--	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části

--	--	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

x			
---	--	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

x			
---	--	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce

x			
---	--	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

1. Autorka by měla stručně vymežit cíl práce, studovaný problém.
2. Jaké nové podněty přinesly pragmatická pedagogika a filosofie do problematiky vztahu morálky a umění?
3. Co by autorka navrhovala pro zlepšení kvality a účinnosti estetické výchovy na českých základních a středních školách?

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

Diplomová práce Markéty Pelzové je mimořádnou teoretickou studií o myšlenkových východiscích, která se ukazuje jako nosná při studiu závažných otázek: existuje nějaký vztah mezi estetickým a morálním? A pokud ano, existuje nějaká pedagogická možnost tento vztah kultivovat, event. zpevňovat? Může estetická zkušenost něčím přispět k rozvoji morálního vědomí? A pokud ano, i zde se nabízí výzva pro pedagogiku, výzva zasahující problematiku výběru estetického obsahu a formy, s nimiž by dítě mělo přicházet do kontaktu a osvojovat si jejich kánon. Odvěký problém spojený s estetickým a morálním souzením je spjat s nejednoznačností, s nemožností logicky „stvdit pravdu“ v těchto oblastech jednoznačným důkazem. Vedle rozumové úvahy totiž do estetického a mravního soudu výrazně vstupuje i emoce a otázka toho, co Durkheim nazýval „žádoucností“. Všechny tyto motivy nalezneme v práci, kterou autorka chápe jako pokus o identifikaci alespoň některých aspektů morálního vývoje, které lze ovlivňovat skrze estetickou zkušenost (srv. Úvod).

Specifickým dimenzím ducha, smyslu pro krásno a dobro, se pedagogická teorie věnuje již od Platóna. Teprve v 19. století však získává systematickou podobu a zcela jedinečné impulzy do ní vstupují skrze pragmatickou a neopragmatickou tradici. Markéta Pelzová svou analýzu zaměřila právě na pragmatickou filosofii, estetiku a pedagogiku s důrazem na její potenciál řešit zmíněný vztah mezi estetikou a morálkou jako vztah výchovný. Práce je strukturována do pěti kapitol, kdy po úvodním vymezení základních pojmů a vstupu do problematiky morálního vývoje podle klasiků tohoto tématu (Piaget, Kohlberg), postupuje autorka přes expozici ideových východisek pragmatismu v německém idealismu k vlastnímu tématu, jímž je pragmatismus a jeho implikace pro estetickou, morální a výchovnou teorii.

M. Pelzová s oporou v relevantní literatuře ukazuje, jak se (zejm.) J. Deweymu podařilo osvobodit morální teorii (a tím i výchovu jako její aplikaci) od dogmatických momentů, a jak do ní vnesl řadu nových motivů, otevírajících ji oblastem nejen psychologickým, ale právě i estetickým (např. výklad o tom, jak Dewey spojil motiv představivosti a kreativity s konceptem morálního rozhodování, 4. kapitola). Rovněž důraz na aktivitu spojenou se schopností „komplexní interpretace“, jak se objevuje v pragmatické škole, se ukazuje jako klíčový aspekt pedagogického ovlivňování morálního vývoje dítěte. Autorka nezůstává pouze u Deweyho, ale dotýká se i díla Goodmanova, Bulloughova, Pepperova, částečně pak i interpretací Benjaminových či Gadamerových.

Aniž bych se rozepisoval o konkrétních tématech, jež jsou v textu zpracována, rád bych zmínil alespoň to, že Pelzová srozumitelně ukazuje filosofické pozadí, zdroje významných pedagogických pojmů a motivů, jež najdeme v základech moderní edukace (hra, aktivita, zkušenost, interpretace, reflexe, nepřímé působení, implicitní výchova a mnoho dalších), pouští se i do samostatných úvah. Pokud jde o rozřešení otázky, zda existuje vztah mezi estetickou zkušeností a formováním mravního vědomí dítěte, zůstáváme samozřejmě stále tak trochu „na prahu“, nicméně cíl práce – analyzovat v pragmatické filosofii a pedagogice ty prvky, které poskytnou interpretační rámec pro identifikaci aspektů morálního vývoje, jež mohou být podporovány prostřednictvím estetické zkušenosti – splněn byl.

Drobnou výhradu mám k někdy příliš „velkoryse“ pojatému způsobu odkazování na literaturu, kdy místo konkrétní stránky je uveden celý oddíl. Stylisticky a formulačně je práce na velmi vysoké úrovni a především s ohledem na kvalitu obsahového zpracování ji doporučuji k obhajobě s návrhem hodnotit ji jako výbornou.

Doporučení k obhajobě: doporučuji

Navrhovaná klasifikace: výborně

Datum, podpis: 25. 8. 2016